

EDITORIAL

Z článků publikovaných v odborných právnických časopisech mě vždy zaujme to, co lze pracovně označit jako „vybočení“. Nemám tím na mysli chybu autora, nešikovnost, přehlédnutí či jiné nedostatky. Chyby jsou standardem, dopouštíme se jich všichni, a bude jen málo autorů (žijících), kteří by své odborné příspěvky starší pěti let nechtěli přepsat. Vybočením nerozumím ani ty výlevy, za kterými je autorovo ego vznášející se „v kolizním kurzu“ s jiným: osobní ataky, pohrdavé zmínky, argumenty *ad hominem* či ostentativní ignorance výkonů konkurenta. V 90. letech byl zvláště oblíben jeden takový podpásový „chmat“ – označit názor protivníka (který také prožil většinu svého odborného života jako nevolník socialismu) za produkt nebo dědictví „komunistické právní doktríny“. Bez významu taková vybočení nejsou: lepší zprávu o útočnickovi, jeho vlastních stínech a obavách nezískáme. Pokud ale nechceme být zpravodajem marnivosti nebo terapeutem, přínosná pro nás nebudou.

A nesměřuji ani k dalším možným excesům – trapně končícím žertíkům pro zasvěcené. Příkladem může být předmět sázky, která před lety běžela na jednom vyšším soudu: šlo v ní o to, kdo jako první použije v odůvodnění rozhodnutí slovo „kapybara“. Největšího hlodavce nakonec autoři do odůvodnění některých rozhodnutí opravdu propašovali. Výsledkem je tak stádečko „kapybar“ se smutným životním údělem: mají posílit pocit výlučnosti u vyvolených.

Ne, jde mi o vybočení úplně jiného rázu. Mohu ho popsat jen nepřímou, na úplně jiném příkladu. Každou první středu, když Brnem zní sirény na zkoušku požární sirény, se ve třídě mé dcery odehrává zvláštní rituál. Započal asi před rokem – tím, že pár žáků během zvukové zkoušky začalo „mručet“ zhruba na frekvenci odpovídající zvuku sirény. Postupně se přidávali ostatní žáci a po pár měsících už mručela celá třída. Učitelka časem pochopila, že nemá smysl tu minutu či dvě věnovat výuce a nechávala třídu „vymručet“. Po roce ukázal skupinový rituál svou gravitační sílu – vtáhnul učitelku, která teď mručí se svými žáky. Tipuji, že pokud si něco bývalí žáci ze základní školy určitě vybaví, bude to právě propojení třídy se svým učitelem.

Sblížení takového druhu je vzácností a připusťme, že v právnickém článku na ně moc šancí nemáme. Nebo možná máme, obtížně pak ale balancujeme na hraně trapnosti a kýče. Komunikace tohoto druhu vyžadují stejně naladěného čtenáře, kterému je poselství předáváno jako kód bez nutnosti velkého vysvětlování – intuitivním „spolumručením“. Dešifrovací klíč nakonec nemusí být vůbec obsažen explicitně v textu. Může být předán mezi řádky – nebo v tichu, které následuje poté, co text dočteme.

Josef Kotásek